

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про екологічне страхування
(реєстр. № 6018-1 від 29.09.2021, н.д. Штепа С.С., Дмитрієва О.О. та ін.)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 30 листопада 2021 року (протокол № 90) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є створення умов для стимулювання добровільного страхування цивільної відповідальності за шкоду заподіяну державі, життю, здоров'ю та майну фізичних осіб, юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців в результаті порушення стану навколишнього природного середовища (екологічного благополуччя), а також для врегулювання на законодавчому рівні обов'язкового страхування такої відповідальності, скорочення бюджетних витрат на ліквідацію аварійних та надзвичайних ситуацій, посилення контролю за потенційно небезпечними видами діяльності та покращення екологічної безпеки.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфер фінансових послуг, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, довкілля, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належать до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках Глави 6 «Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та Глави 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, аналогічні тим, які пропонується врегулювати проектом Закону, регулюються:

– Директивою 2009/138/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року про початок і ведення діяльності у сфері страхування та перестрахування (Платоспроможність II) (ОJ L 335, 17.12.2009, р. 1–155) (далі – Директива 2009/138);

– Директивою 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 квітня 2004 року про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди (ОJ L 143, 30.4.2004, р. 56–75) (далі – Директива 2004/35);

– Директивою 2012/18/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 4 липня 2012 року про контроль загроз виникнення значних аварій, пов'язаних із використанням небезпечних речовин, та про внесення змін і подальше скасування Директиви Ради 96/82/ЄС (ОJ L 197, 24.7.2012, р. 1–37) (далі – Директива 2012/18).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Основними відмінностями альтернативного законопроекту (реєстр. №6018-1) від основного законопроекту (реєстр. №6018) є: стимулювання добровільного екологічного страхування, не пропонується створення Бюро екологічного страхування, визначаються групи суб'єктів господарювання, що віднесені до об'єктів підвищеної небезпеки.

Відповідно до положень *статті 133 Угоди про асоціацію*, Сторони визнають важливість наближення чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Україна забезпечить поступове приведення у відповідність своїх чинних законів та майбутнього законодавства до *acquis* ЄС. Таке наближення розпочинається з дати підписання цієї Угоди та поступово поширюватиметься на всі елементи *acquis* ЄС, зазначені у *Додатку XVII* до цієї Угоди.

Доповненням XVII-2 «Правила, що застосовуються до фінансових послуг» *Додатка XVII Угоди про асоціацію* визначено, що у сфері страхування мають бути прийняті відповідні положення, зокрема, Директиви 2009/138.

Положення статті 4 законопроекту, що страховики - це юридичні особи - резиденти України, які отримали в установленому порядку ліцензію згідно вимог закону України «Про страхування» відповідають положенням статей 14 та 15 Директиви 2009/138.

Згідно з положеннями *статті 360 Угоди про асоціацію*, Сторони розвивають і зміцнюють співробітництво з питань охорони навколишнього середовища й таким чином сприяють реалізації довгострокових цілей сталого розвитку і зеленої економіки. Передбачається, що посилення природоохоронної

діяльності матиме позитивні наслідки для громадян і підприємств в Україні та ЄС, зокрема, через покращення системи охорони здоров'я, збереження природних ресурсів, підвищення економічної та природоохоронної ефективності, інтеграції екологічної політики в інші сфери політики держави, а також підвищення рівня виробництва завдяки сучасним технологіям. Співробітництво здійснюється з урахуванням інтересів Сторін на основі рівності та взаємної вигоди, а також беручи до уваги взаємозалежність, яка існує між Сторонами у сфері охорони навколишнього середовища, та багатосторонні угоди у цій сфері.

Відповідно до *статті 362 Угоди про асоціацію*, Сторони, *inter alia*, обмінюються інформацією та досвідом.

Директива 2004/35 встановлює рамки екологічної відповідальності, що ґрунтуються на принципі «забруднювач платить», для попередження та ліквідації наслідків екологічної шкоди.

Положення частини другої статті 2 законопроекту узгоджуються з вимогами пункту 1 статті 16 Директиви 2004/35, в якому передбачено, що дана Директива не чинить перешкод підтримці або прийняттю державами-членами більш суворих положень щодо попередження та відновлення екологічної шкоди, зокрема визначенню інших видів діяльності з метою їх підпорядкування вимогам даної Директиви в галузі запобігання та відновлення так само, як і визначенню інших відповідальних сторін.

Водночас, слід зауважити, що відповідно до положень Директиви 2012/18 визначаються підприємства нижчого рівня небезпеки та вищого рівня небезпеки в залежності від кількості небезпечних речовин, наведених у Додатку I до згаданої Директиви.

З метою імплементації положень Директиви 2012/18 прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної небезпеки», статтею 9 якого вже визначено, що за результатами ідентифікації об'єкта підвищеної небезпеки йому встановлюється 1, 2 або 3 клас. Враховуючи викладене, правовідносини у сфері упорядкування процедури віднесення об'єктів до об'єктів підвищеної небезпеки на даний час вже врегульовані та додаткового унормування не потребують.

Додатково необхідно зазначити, що текст законопроекту містить ряд правових норм, що згідно зі *статтею 282 Угоди про асоціацію*, не відповідають принципу правової визначеності, що створюватиме ризики неоднозначного тлумачення та неналежного правозастосування норм законопроекту, а саме, стаття 2 законопроекту має назву «Обов'язкове екологічне страхування», а у частині першій цієї статті передбачається, що суб'єкти господарювання, віднесені до об'єктів підвищеної небезпеки, зобов'язані укласти договір екологічного страхування в порядку та на умовах, встановлених цим законом та Законом України «Про страхування». Однак, згідно з частиною другою статті 5 Закону України «Про страхування» обов'язкові види страхування, які запроваджуються законами України, мають бути включені до цього Закону.

Забороняється здійснення обов'язкових видів страхування, що не передбачені цим Законом.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС

Проект Закону про екологічне страхування (реєстр. № 6018-1 від 29.09.2021, н.д. Штепа С.С., Дмитрієва О.О. та ін.) **за своєю метою не суперечить** цілям Угоди про асоціацію, проте **порушує** принцип правової визначеності, створює правову колізію, а відтак **потребує суттєвого доопрацювання**.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/06-2021/375445 від 02.12.2021

743490